

Látogatás a bolgár királynál.

— Amikor Ferdinánd még szomorú volt. —

(Saját tudósítónktól.) Két évvel ezelőtt csunya volt az őszi Bulgáriában: a fák rőtpiros levelei egy borzalmas vérünnepre emlékeztettek, a nagy débâclera, egy megcsalott ország elfojtott vérére. Futni kellett a vörös alkonyatok és vérszínű levelek szörnyű nementója előtt. Ferdinánd király, a szerencsétlen ország szerencsétlen fejedelme hozánk futott, a Tátrába, az ő régi szerelméhez, akit egy újságíró előtt becézve így aposztrófált:

— Az édes Tátra...

Menekült az ő édeséhez, felejteni a feledhetlent, gyógyítani, vagy legalább elzsongítani a gyógyíthatatlant. Akkoriban küldtek ki hozzá, egy újság brutális kellemetlenségével, hogy nézzek bele a fájdalmaiba, nyuljak a beteg szívéhez. Mit tud az ilyesméről az újság? Viszont kell, interjú kell, autentikus telefonjelentés Poprádfelkáról: őfelsége a bolgár király fogadta a *** kiküldött tudósítóját. Nagy szerencsém volt: őfelsége nem fogadott s így közelebb juthattam beteg szívéhez, mintha két sablonos mondat után meghajította volna magát és egy sablonos riporttal kellett volna hazatérnem. Most, a bolgár nemzeti föltámadás őszi verőévében — mikor a vörös szín mellett az arany dominál, — visszatekintek erre a királyi menekülésre, akit egy óriási völgy mélyében akkor láttam és aki most az ormon lovagol és boldogan szívja a hajnali levegőt... A bolgár őszi Poprádfelkán az állomásfőnök a csalódás mosolyával mondta:

— Igen, tegnap vártuk nagy díszben, tegnap kellett volna érkeznie, de csak a személyzet érkezett. Őfelsége Káposztásfalván kiszállt a vonatból, autóra ült és hogy most hol van, arról sejtelmém sincs, uram...

De Poprádfelkára nem azért magyar város, hogy ne legyen Royal-caféja. Az állomás mögött, ahol villanyosok robognak ki Tátrafüred felé, vissza Tátrafüred felől.

— Főur, hogy jutok én a bolgár királyhoz?

A „főur“ nem azért főpincér, hogy újságíróknak ne tudjon segíteni. Őt perc alatt elélem teremtett egy pupos gnómot.

— Elviszem én az urat a kocsimon.

— Mennyiért?

— Hamminc korona oda-vissza.

— Rendben van.

Több szót nem is váltottunk. A gnóm felült a bakra és vitt a kopott bársonyüléssel kétfogatuján be a hegyek közé, csodálatos őszi délelőttön keresztül. A Tátra hol eltűnt, hol előtűnt, egészen olyan volt, mint amilyennek a reáliskola rajztermében nézegettem unalmas órákon egy színes képen, közben krumpliföldek, amelyeken az asszonyok-emberek szorgoskodtak, repceföldek sárga foltjai tácoltak a szélben, tót faluk minden nyomtatottsága, vallásos alázatossága szaladt el a kocsis mellett (Kirek krajcárt! Kirek krajcárt! — énekelték vékony gyerekhangok és egypár tizifilléresért egész harcok fejlődtek), ez így ment vagy két óra hosszat (erdők titokzatos csöndje, mint egy mély szimfónia kísért), aztán befordultunk a sötétbe. Valamelyik hivatalos határjelzőnél elkezdődött a homály, jobbról-balról hegyek, amiknek tetején szürke fák állottak, mintha negyvennyolcban ottfeledek volna száz meg százezer kiegyenesített kaszát, beleültve a földbe, ide senki be ne tegye a lábát orosz...

A gnóm csak nógatta a lovakat, egy szűk uton eléje fordult egy cselédember tejeskannákkal, attól kérdezett valamit tótul, az felelt egy szót, a gnóm hátrafordult:

— Itthon van.

Bekanyarodtunk egy még szűkebb, sötétebb utba, egy völgy fenekére, mintha egy óriási, pokoli szárazkutba értünk volna, a fák közül odavillant egy fából épült, tiszta kastély: akkor kaptam észbe, hogy mindakét lónak az oldalán egy-egy csengő lármázik

szemtelenül, cinikusan, de már késő volt, kocsim csilingelve befutott a vadászkastély vendégszállójára:

— Itt vagyunk.

Szép. Bejelentés nélkül, lármásan, tolvaj módra, egy király lakása előtt. Az udvaron egy fekete autót mostak (T/8. jelzés volt rajta és királyi címer), de senki felénk se nézett, magától értetődött, hogy valami nagy ur érkezett. Az üvegfolysón egy ur jött elém. Hichisch titkár, Bemutatkoztam, a titkár ur udvariasan megmagyarázta, hogy nincs remény, őfelsége abszolút magányt akar, hajnalban négy órakor kikocsizott vadászni és ha meg is jön, újságírókat nem fogad. Bevittek az udvari táviróhivatalba, egy frissen ácsolt faépületbe, ott egy másik, de szintén magyar titkár fogadott, félig megberetvált,

félig szappanos harccal, megmutatott egy táviratot, amely egyik budapesti újságnak ment azzal a rövid tartalommal, hogy „Murány grófja senkit sem fogad.“ A titkár ur szobájában hatalmas bördöndök heverték össze-vissza, teleragasztva szófiai és egyéb cédulákkal, a rácsos ablakon át ragyogott az őszi délelőtt és a titkár ur sebesen magyarázott:

— Nem értem, őszintén szólva nem értem, hogyan került ön ide, hiszen csendőrök cirkálnak, csoda, hogy föl nem tartóztatták. Nem, kérem, nem lehet, őfelsége szigorúan utasítást adott. Ó, ugyan kérem, forradalom Szófiában! Mese az egész. Államügyek? Igen — őfelsége azokkal is foglalkozik, de biztosíthatom, fontosabb személyiségek nem jöttek vele. Pihenni akar, vadászni, mást semmit. De ilyet kérem!

A homokos ut felől kocsisuhanást hallottam. Az ajtó felé mentem: ki lehet az? A titkár ur fölpattant, elélem ugrott, bezárta az ajtót, levette a kulcsot. Egy pillanat alatt. Be voltam csukva, mint egy póruljárt betörő.

— Nem lehet, őfelsége...

A rácsos ablakon kiláttam. Egy könnyű kis kocsis mélyében, összehúzódva, mint egy fázós, riadt madár, zöld kalapban, nagykabátban, keztyűsen: Ferdinánd cár. A ruhából egy papaszem, hosszú orr és szürke, hegyes szakáll világított elém: Ferdinánd, a menekült. Mögötte a bolgár debâcle, előtte a vadászkastély, ez a néhány heti stáció, azon túl a bolgár jövő: istenem, a cár. A bolgárok nemes, szelid, komoly cárja, akit én egyszer már láttam, de akkor még fekete volt, daliás, a Rákóczi-uton rivalgva köszöntötte Budapest, az őszi Ferenc Józseffel jött, a keleti pályaudvarról, ragyogó uton: ő, be más itt a vénhedt fenyvesek közt, homályos szűk uton, homokfutó kis csészán, mögötte egy elejtett szarvas szomorú, lelógó hullája — és a zár mögött, rács mögött a nyilvánosság, a sajtó: egy didergő, elképedt újságíró, a leselkedő fotográfus, aki a szívébe pattantotta ezt a képet, nincs mentség. Még egy halálos üzenetet beküldtem, kaptam egy szigorú, királyi refusz-t, hogy őfelsége soha többé Magyarországra nem teszi be a lábát, ha még egy újságíró zavarja, finoman, udvariasan kidobták, a gnóm lovai szomorúan lármázva megindultak, de soha bennem a pszichológus olyan boldog nem volt, mint mikor az újságíróknak így kiadták az utját.

Láttam. — körülbelül meg is irtam, ha ugyan meg lehet az ilyet írni — Ferdinándot, amint menekült, amint buvik a világ előtt, szóról-szóra ellakatozta maga előtt a világot s az édes Tátra csöndjében pihenni, pihenni próbál. Milyen jó, hogy mindezt orvul láthatam, hogy nem kellett szembenézniem a fájdalommal, mikor hiszen az az ilyen szívnek a csók is borostás. Mily jó, hogy nem kellett semleges mondatokkal óvatos fogalmazással hozzáütödnöm a sebeihez. Láttam egy embert és lenn, messze a városban mondtam az embereknek, hogy ő is szenved odafönn, pedig ti még csak királyok sem vagytok.

Most eltűnök a boldog fiaskón s elképzelem a szófiai Ferdinándot, aki eddig a nagy néma szerepét játszotta, otthon sem beszélt, mindig Boris fiát küldte maga előtt és most, hogy újra vörösek a bolgár erdők, a villágtörténelem nagy katasztrófáiban most lélekzik először nagyot, reménykedőt a bolgárság és fejedelme. A Kárpátok akkor még nem álmodtak a rettenetes térről és most a srappnellhős őszi horizonton most a föltámadás ígérkezik. Az énosz—midiai vonal meg van, a bolgár nép vállára vette a vadászfegyvert a trofeák tudatában. Milyen arcú-lata lesz Ferdinándnak, ha az édes Tátra hegyei megint a szemébe tekintenek?

Száz hold szegedi föld megmentése.

(Saját tudósítónktól.) Terjedelmes irás érkezett ma hozzánk, amely dr. Kószó István egyik beadványával kapcsolatban, amelyet régebben intézett a polgármesteri hivatalhoz, intézkedést sürget. A cikket csak vázlatosan ismertethetjük, bármilyen fontosnak tartja is írója az ügyet, amelyről terjedelmes sorai íródtak. Kószó dr. beadványa, amelyről szó van, a következő:

Tekintetes Polgármesteri Hivatal! Alsótanyán, Zákány-kapitányságban, a Jámorka dűlőben Pap Imre, Tanács György, Király István, Csúcs Vince, Csúcs Tamás, Puskás Lukács, Kószó István, Csúcs Illés nagyobb birtokosok és még több kisbirtokosnak tulajdonát képező mintegy 100 katasztrális hold ingatlan részint eső, részint fakadó víz miatt *vizzel van borítva*. Ezen semlyékekből az 1880-as években hatósági intézkedés folytán a vizet mesterséges uton elvezették és a Nagyszéksősba ömlött bele Ábrahám Tandari Antal nagyszéksős lakos földje mellett.

Miután azonban időközben a lefolyó árokok részint betömték, részint pedig magától befolyt a homokos talaju árok, a víz ezen semlyékekben felgyülemlt és *nemcsak a kaszáló, de a szántóföldeket is elönti* és az idei rendkívüli vizes esztendőben, igen nagy károkat okozott.

Miután a vízlevezetést a fönt körülírt területről a Jámorka-dűlőben Jójárt Antal, Biczők Ferenc, Deák Vince, Makra Józsefné Simon Etel és gyermekei, Bózsó István és Rozsi Pál kisbirtokos tulajdonát képező semlyékben lehetne eszközölni és innen Vőneki Gergely, Makara Mihály és Nacsa Mihály földjén keresztül a Benák Sándor és Nógrádi Mihályné érföldjén át Sárkány István, Nacsa Márton és Brunner Ferenc földjein keresztül Lukács István, Farkas Antal, Masa Miklós földjein a műútig és a műút déli felén Masa Mihály és Ábrahám Tandari Antal földjein a Nagyszéksős tóba lenne lefolyása; miután ezen lecsapolás igen fontos közgazdasági érdek és *már évtizedek óta nagy károkat okozott a víz; miután a munkálatok elvégzése most a legcélszerűbbnek mutatkozik*, mert az állam nagyszámu hadifoglyait ezen munkára meg lehetne kapni és így a munkaerő beszerzése nehézségbe nem ütköznék; miután továbbá a mérnökség szakemberei a háborús állapotok következtében beállott építkezési pangás miatt ugyis kevésbé vannak elfoglalva és *magánmérnöki munkákat vállalnak és végeznek*, tisztelettel kérem:

méltóztassék a fönt körülírt Zákány, Domaszék, Mórahalom és Nagyszéksős kapitányságban levő vadvizek sürgős levezetésére vonatkozó műszaki terveket elkészíttetni és azoknak foganatosítására hadifoglyokat kérni és azok munkaerejét fölhasználni. *Dr. Kószó István.*

Miért nem hallunk arról valamit, — kérdezi a cikkíró, — hogy a hatóság intézkedett a száz hold föld megmentése érdekében? Aktuálisabbá és könnyebben megoldhatóvá semmisen telhetett ezt az ügyet, mint a háború. És megfelelő-e a valóságnak az, hogy a városi mérnökök hivatalos munka hiányában magánmérnöki munkákat vállalnak és végeznek?